

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Doctrinale

Alexander <de Villa Dei>

[Straßburg], 12. Nov. 1491

De regi.obliquotz a participio

[urn:nbn:de:bsz:31-290435](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-290435)

De regi. obliquoz a participio

respondet i abltō sine ppositōe. vt vñ venit legat⁹. rñ deē rthoma. **A**rcō ver balit p̄t rñderi p̄ vltimū supinū. vt vñ venit p̄. rñ deē tormitu pransu
Qui nōndū q̄ vñ qñz nōt cāz ob quā alit d̄ fit. vt vñ factū ē illō **S**e cūdo valz tm̄ sic vno dēpto **D**ēs imūde ml̄eres sūt reozvñ. i. vna dēpta
Arguit. interrogatiū z suū rñsiū debēt puenire i casu. sed aduerbia nō sunt alicut⁹ casus. ergo formant p̄ illa male interrogatōnes. **Q**uoz p̄z p̄ illud. **Q**uestiua pares optant reddi sibi casus. **Q**uoz p̄z p̄ do natū qui solū ponit tria accidētia adverbij. inter que nullū est casus. **R**ecendū q̄ alexander solūmō loquitur de interrogatiuis noialibus i ver su dicto. sed hic ad ppositū loquitur de adverbialib⁹

Mota q̄ hic hinc huc hac significāt locū in q̄ is est q̄ loquit. **S**z istinc istuc istic istac significāt locū in quo ille est ad quē loquit. **I**lluc vero il linc illic illac sūt locū vbi est de q̄ loquit. **Q**uoz naturā habēt etiā sua pposita q̄ ab istis deriuāt. vt istrosūm illosū. huiusmodi cuiusmodi zc.

Queritur. q̄t modis capitur quousqz. **S**olutio. duob⁹ modis. **P**rio q̄t de tpe. vt quousqz cantas in choro. **R**ñdetur vsqz ad vñdecimā ho rā. **S**ecundo vt querit de loco. vt quousqz ambulas. **R**ñdetur rthomā. **V**nde. **A**pus siue locū dic significare quousqz.

Queritur. que ē differētia inter foras et foris. **S**olutio. ista. qz foras significat locū exteriorē. iō pstruitur cū verbo importate motū ad locū. **S**ed foris significat locū in q̄. z p̄struit cū verbo iportate motū i loco vel q̄tē. vt vbi ē iohes. rñ deē foris. **E**tia est idē qd̄ de loco exteri⁹. z sic p̄struit cū verbo iportate motū d̄ loco. vt vñ venit iohes. rñ deē. venit fo ris. i. de loco extiori. **E**t est etiā d̄ntia int̄ intro et intus. **I**ntro s̄t ad locū interiorē. vt iohes vadit intro. z sic cōstruitur cū verbo importante motū ad locū. **S**ed intus primo significat in loco interiori. z sic p̄struit cum verbo importante motū in loco vel q̄tē. vt vñde venit iohes. rñ deē intus. vel vbi est iohānes. respondetur est intus similiter.

i. p̄ticipiū i illā t̄minatōez in illā
Participans quod in ans vel in ens fit
 p̄ntis t̄pis
Dicito presens

De formatōe
 z regimie p̄ti
 cipioz. atqz
 mutatōe eozū
 dē in nomē

Sententia huius rectus est. q̄ participiū in ans vel in ens terminatum est p̄sentis tēporis. vt amans tocens legens

Queritur. que est ratio ordinis ad p̄cedentia. **S**olutio. ista. qz prius determinauit de regimie nois z verbi. sed p̄ticipiū capit parē a noie z p̄ tem a verbo. z ergo illoz d̄terminatōez p̄supponit. **V**nde p̄ticipiū dicit q̄si partē capies. qz habet q̄dam accidētia similia accidētib⁹ nominalib⁹ z quedā similia accidētib⁹ verborū. **D**e primo vt genera et casus. **D**e

De regimine obliquorum

secundo. ut sunt tempora et significaciones

Arguitur. participium debet precedere verbum. probat quod illud quod habet se per modum totius precedit parte. sicut hinc est participium. sicut precedit. Dicitur pars. quod capit a nomine et verbo sicut quod faciunt aliquid totum. Admodum est quod hic attendit ille ordo secundum quod participans aliquid ab alio sequitur illud a quo participat

Arguitur. participium habet per modum indistantis a substantia. verbum vero per modum distantis. modo quanto aliquid magis distat tanto posterior est. et sicut verbum debet sequi participium. Admodum quod sumitur hic ordo secundum rationes prius positas

Queritur. quid est participium. **Solutio.** secundum modum est illud quod significat per modum fluxus et fieri indistantis a substantia. quod participium non includit copulam que est nota distantie ipsius ad ipsum nomen.

Queritur. quid dicitur verbum significat cum tempore et participium. **Solutio.** in duplici differentia. Prima est. verbum significat per se cum tempore. ut dicitur philosophus primo periternitas. sicut participium capit tempus a verbo. Secunda differentia est quod verbum significat tempus illimitabiliter. sed participium limitabiliter. quod potest stare sub eadem voce trahi ad aliud tempus. ut in hoc palogismo. quod quod sanabat sanum est. laborans sanabat. sicut laborans sanus est. intelligendo per laborans in firmum. ibi laborans est limitatum ad preteritum imperfectum. alias non esset ibi fallacia equivocationis. ut logici tenent. Sicut dicitur de istis. Fuit leges. erit leges. sicut tamen est principaliter. quod adhuc relucet presens. ut patet exprimensententiam orationis. ut ero legens. id est ero in presenti aliquo tempore legens. de quorum formatione in sequenti textu dicitur

Arguitur est aliquid participium in ens terminatum preteriti temporis. ergo tunc. ut meminens secundum Edwardum est preteriti temporis. **Solutio.** potest esse presentis temporis et etiam preteriti temporis quoniam suum verbum a quo descendit significat preteritum. Et dicitur quod regula intelligit de participio non descendente a verbo defectivo

Queritur. quot de causis participium est inueniuntur. **Solutio.** duplici causa. scilicet comoditatis et necessitatis. Comoditatis est ut brevior sit oratio omnia copula vel relatio vel adverbis vel particulis. Unde quoniam duo verba sunt danda vni supposito potest alteri mutari in participium. ut titare tu recubas et modularis. breuius dicitur. tu recubas modularis. De secundo. hoc currit quod mouet. id est hoc curreret mouet. De tercio. dum octavianus impat vel impa uir natus est christus. id est octauiano impante tunc. et illa mutatio potest fieri per omnia participia presentis temporis preteriti et futuri temporis. Causa necessitatis est quod aliquando sine participio non potest fieri perfecta oratio. **Exemplum.** ut circuedim? causa fossa et vallo ne hostes venientes nos opprimere queant.

illa enim illa enim participium preteriti illas termini participium futuri
natum natum tonat ritum temporis nationes temporis
Rus vel sus dat preteritum; rus usque futurum.

¶ Participio.

Sententia est q̄ participia terminata in rus vel in sus sunt p̄teriti tē poris. vt doctus vilus. Et participia terminata in rus vel in dus sunt futuri tēporis. vt lecturus et legēdus.

Arguitur sunt plēs emiatōes p̄teriti tēporis q̄s ponit p̄scian? qz in rus vt fixus. Solutio. illa reducūt ad istas emiatōes. et q̄ rus f̄du cif ad sus. qz et habz viū duplicis p̄sonātis. et virtualit̄ emiatur in sus. et valz sicut c et s. Secūdo intelligit̄ iste text? de p̄teritijs regularit̄ formatis. qd̄ d̄z p̄pter ofus exofus. q̄ sunt alteri? tēporis. et similis mortuus

Queritur vñ formāt p̄teriti tēporis. Solutio. ab vltio supino. vt amatu et adde s fit amatus. Et iā ab illo formāt p̄teriti tēporis i rus addēdo rus. vt amatu. adde rus fit amaturus. aliqñ tñ p̄ ex̄tēsim in̄tponit̄ vna l̄sa vl̄ syllaba. vt oritur? p̄ ortur? canitur? p̄ catur?. Et p̄teritiū futuri tēporis i dus formāt fm̄ vocē a p̄teritiū p̄ntis tēporis deponēdo s et addēdo dus. vt legēs. deponēs et adde dus fit legēd?. Et d̄z l̄ fm̄ vocē l̄ qz n̄ formāt ab eo fm̄ significatiōz. qd̄ p̄tz ex vna p̄p̄tate p̄teritiū q̄ vñ nō descēdit ab alio. fm̄ significatiōz s̄vintelligit̄. Sed p̄teritiū i ans vel in ens eminata formāt a p̄terito imp̄fecto indicatiui modi mutādo bā in us. vt amabā illo modo fit amās. exceptis illis verbis eo queo vbi d̄z interponi e. vt ibam iens. et in verbis p̄mūb? et deponētib? debz s̄viri gi tale p̄teritiū. vl̄ formari a p̄prio p̄terito imp̄fecto indicatiui modi

Ubi notandū q̄ participia in ans vl̄ in ens sunt generis omnis. licz significant qñq̄ fm̄ grecisā actū qui solū cōuenit viris. vt generās. vl̄ solū mulierib? vt p̄gnās. tñ ex h̄ nō sequit̄ q̄ sunt generis masculini vel generis femini. quia potest dici. sexus femine? est p̄gnans. Et similiter dicendū est de alijs. vt animal muliebze p̄gnās.

Queritur. quot sunt p̄p̄rietates participioz. Solutio sex. Prima est q̄ omne participiū est mobile p̄ tria genera sub vna terminatiōe vel sub pluribus. Secūda est q̄ omne participiū descendit a verbo vsitato vl̄ inusitato. vt exofus et posus. Tercia est q̄ vñ participiū nō derivat̄ ab alio si cut alie partes. sed a p̄teritiū bñ derivatur nomē. vt ab indulgēs indulgentia. et h̄ intelligendū est fm̄ significatiōem. licet tñ p̄t fieri fm̄ voces. Quarta est. sicut adverbū determinat verbū. sic etiā determinat participiū. quia ambo significat̄ per modū fluxus et fieri. et hoc tñ vez est q̄ p̄ncipalit̄ determinat verbū. vt p̄tz ex diffinitōe adverbij. min? tñ p̄ncipalit̄ participiū. Quinta p̄p̄tetas est. participia qd̄āmodo carēt discretōe numerorū et p̄sonarū. id ē possunt poni cū verbo cuiuslibet numeri vel persone simpliciter vel figuratiue. Sexta p̄p̄tetas est q̄ participia nō deficiūt in casibus. et intelligitur de participijs verborū personalium. p̄p̄t participia verborū impersonalium. hoc dicitur qz habent tñ tres casus. vñ Florentina. Participes nō deficiūt i casib? vllis. Sicut deficiūt noia sepe suis.

De regimine obliquo

Arguitur. aliqd est participiū verbi psonalis nō habēs oēs casus. et go tē. vt absens quod nō est vti casus. qz vtūs s̄ rem p̄sentē. s̄ absens nō s̄ rē p̄sentē. **Solutio.** licet rē p̄sentē nō significat quo ad sensuz. tñ bene quo ad intellectū. **Unde** licet significat rē absentē significat tñ illā p̄ modū p̄sentis. qd̄ sufficit modo intelligendi eius.

Arguitur. nesciēs nolēs sunt p̄cipia. tñ carēt simplicit̄ vocatiuo. qz illa sunt negatiua. que s̄m **Alexād̄** sibi **Que** q̄rūt que distribuūt. **Care**nt vtō. **Solutio.** illa regula intelligit̄ de noib⁹. nō autē de participiis

Aōtra. nomē nō habz casuz s̄m illā solutōez. s̄ nec participiū. p̄ntia p̄bat. qz p̄cipiū capit genera ⁊ casus a noie. si s̄ nomē nō hz vocatiuū nec participiū vtū habebit. **Solutio.** t̄c̄t̄ ille loq̄t̄ nō de oib⁹ noibus s̄ de q̄busdā tñ. scz de negatiuis distributiuis tē. ⁊ s̄ p̄cipia bñ p̄nt̄ habere casuz. s̄ vtū. que sortiunt̄ a noib⁹ illum habentibus.

Motandū qz participia verborū terciē vl̄ q̄re diugetōis in dus olim terminabāt in v̄ndus. **Aberētius.** **Dos** gerundus ē thaidi. iuriste **Cagi**tur rextundaz) dicūt. in quo intelligitur pecuniāz. **Unde** oriūduz habet vocem futuri t̄pis. tamen habz significatōem p̄teriti

Querit. quō p̄cipia p̄teriti t̄pis sunt p̄struēda. **Solutio.** de **H** danē q̄tuor regule. **Pr̄ia** ē qz p̄struūt cū istis verb̄ habeo v̄lo. vt rogatū te habeo. vl̄ rogatus in pli nūero. etiā s̄m diuersa t̄pa verborū. **Sc̄da.** p̄cipia p̄teriti t̄pis p̄struunt̄ cū istis dicētib⁹. optez. necesse ē. vtile ē. opep̄ciū ē. **Tullī.** Ita factū nō optuit. **Alia** rē meli⁹ fuatā optuit. i. sc̄io ḡiē. etiā i pli nūero. vt **Mos** abs te irrisos nō optuit. **Tercia** ē. qz p̄cipiuz acci casus sepe ponitur loco infinitiui actiui. **Aberētī.** **Iam** iā inuētū tibi curato. ⁊ adductū tñ p̄p̄bilū. s̄ ē curato iuenire ⁊ adducere. **Quarta** regula ē. p̄cipiū p̄teriti t̄pis ablti casus in o ponit̄ loco infiniti. **Sa**lustius. **Pr̄ius** q̄ incipias p̄sulto. ⁊ vbi p̄suleris mature facto op⁹ est.

	i. p̄cipia		i. participia	
i. inuestiga	sp̄. verba	p̄tis t̄pis	sp̄. f̄miata	futuri t̄pis
Q uere per actiua	presens in rus qz futura			
sp̄. p̄cipia	fecit verbū acti	ḡiif faciet	sp̄. p̄cipia	verbū neut̄ ḡiif
Q ue dedit actiuum	dabit hec eadē tibi neutru			
erūt	sp̄. verba	sp̄. p̄cipia	i. notāda	

Sunt per passiva tibi cetera significanda.
Sentētia itrib⁹ p̄tib⁹ p̄sistit. **Pr̄ia** ps ē p̄cipia p̄tis t̄pis i ans vl̄ in ens f̄miata. ⁊ p̄cipia futuri t̄pis i rus descēdūt a verb̄ actiuis. vt ab amo amās ⁊ amatur⁹. a lego legēs ⁊ lectur⁹. **Sc̄da** pars ē. qz a verb̄ neutrali descēdūt eadē p̄cipia. s̄ i ans vl̄ i ens. et p̄cipia futuri t̄pis

¶ Participio

in rus. vt a sto stans statur? Tercia ps est q participia pteriti tps i tus sus vel in rus. 7 participia futuri tps i dus veniunt a verb passiuus. vt a legor venit lectus 7 leged. ab amor amatus 7 amadus

¶ Arguit. ab illo verbo metuo venit tñ vñ participiū sez metuēs. 7 tñ ē verbū actiuū. ergo textus est falsus. Solutio. regula intelligit de verbis habentib? supinū. sed metuo caret supino. ergo rē.

¶ Tñ notandū q a verbo actiuo vt dicit text? immediate tñ veniunt duo participia. s mediare pnt plura ab eo venire. pex p mediū verbi passiuū qd format etiā duo. qz quicqd est causa cause etiā ē causa causati.

¶ Arguitur. male dicit i textul dabit tec eadē tibi neutp. qz tāta ē distinctio participioꝝ qnta suoz verboꝝ a qb? descēdūt. s verba actiuā 7 neutlia sunt specificē distincta. g etiā eoz participia erūt specificē distincta. Dm q b intelligēdū ē nō de idēitate nūerali. qz amās 7 amatur? nō pnt venire ab aliq verbo neutrali sicut ab amo. s intelligit de idēitate i specie seu similitudine fm emiatiōez qz etiā i ans vl in ens et in rus terminatur. Et ista regla etiā intelligit d verb q habēt supina. qd dē. ppe ista verba alio floreo rē. qz deficiēte causa deficit 7 effect? S3 supinū vltimū est causa matia participij futuri tps i rus. g rē. Etiā regula intelligit de verb pure neutralib?. qd dē. ppe b verbū gaudeo qd ē neutropassiuuz. formās de se tria participia. i. gaudēs gauisus 7 gauisurus.

¶ Arguitur. ambulo curro sunt verba neutralia. tñ formāt de se plura participia. vt currēs cursus cursurus 7 currēdus. Solutio. verbū neutrale inqntū binōi bz tñ duo participia. 7 si habz plā illa descēdūt a terciā psona verbi passiuū. S3 dicit. iū ē de ill? comedo bito. que licz habent qrtuoz participia. duo tamē veniūt a tercijs psonis verboꝝ passiuoz impersonaliū.

¶ Tñ notandū q verba deponētia qndā fuerūt p mūia seu p mūis generis. id repiunt aliqñ de se formare qrtuoz participia. qz tñc habēt significatōem actiuā rōe cui? formāt duo participia. et etiā significatōez passiuā. ex pte cui? formāt etiā duo. sicut faciūt oia illa verba q mō sunt cōmunis generis. vt a crimioz criminās criminat? criminatur? 7 criminā dus. Et b intelligēdū ē fm p mūne vsuz. qz artificialit a verb passiuus pnt formari sex participia. Etiā tec regula intelligit de verb nō defectiuū

¶ Notandū q licz actiuū verbū nō habz participiū pteriti tps. tñ ali qñ vtimur p eo participio pntis tps. vt Añ cicilia descēdens rto dum venissem. ibi descēdens pntis tps ponitur p participio pteriti tps. licz b pmissum est nō est tñ amplius p mittere credendū. ita verbū passiuū vt dicitū est nō habz participiū pntis tps. sed loco illius vtimur participio pteriti tps. vt infestati finitimoꝝ incurribus in armis sumus.

¶ Notandū q participia in rus terminata qñ qz cap. ūt noialiter. vt auritus. Exempliū. vt asinus et lepus sunt aurita animalia. Auritus ē ille

De regimine obliquoꝝ

qui habet magnas aures. **S**ilz dicendū ē de participijs terminatis i dus
vt esset trudenus in carcerē. i. dignus vt truderetur in carcerē. z qñ ta
lia exponunt per dignus semper sunt noia. vt prius patuit

verbū deponētale tria participia sp. verbū .i. q̄ttuor pticipia
Deponens terna tibi dat: cōmune quaterna.

Sententia est q̄ a verbo deponētali veniūt tria participia. s. p̄sens et
p̄teritū z futurū in rus. vt loquēs loquit? loquitur? **S**z a verbo om̄i
ni veniūt q̄ttuor pticipia. vt criminās crimiat? crimiat? vt criminād?

Queritur. que est ratio illi? q̄ verbū deponētale format d se tria p̄ti
cipia. **S**olutio ista: qz habet passiua terminationē. ergo format de se par
ticipiū p̄teriti tēporis sicut verbū passiū. **E**t cum hoc actiue significat.
ergo format de se duo participia sicut verbū actiū.

Arguitur. verba deponētalia etiā p̄nt de se formare q̄ttuor pticipia.
ergo male dicit text? **D**eponēs terna. **I**psat de h̄ verbo loquor veniūt
ista participia. loquēs loquit? loquitur? et loqnd? ab imitōz imitans
imitatus imitatur? vt imitādus. **D**icendū q̄ olim bñ potuerūt. qz tunc
verba deponētalia fuerūt om̄nis generis. z vt sic format a se qz sequēs
sequutus seqnd? vt sequuturus. vt. **N**on tibi sit diues p̄billi seqndus
erā. **E**xēplū in quo inuenit seq̄t cōis gñis. vt p̄dit p̄seq̄t in mōtibz

Contra. ergo illa deponētalia nō differūt a om̄nibz. qz actiue z pas
siue significat sicut om̄nia. **D**icēdum q̄ deponētalia actiua nō differūt
a om̄nibz. vt vult argumētū. **S**ed tamē deponētalia absoluta diffe
rūt a om̄nibus. z illa nō faciūt nisi tria participia. vt vult textus.

Cubi notandū q̄ quedā deponētalia verba inueniunt que p̄ eodē si
gnificato terminant in o vel in oz. vt naufrago vel naufragoz. **P**aulus
aposto? **F**ratres circa fidē multi naufragarūt. **E**topus. **E**t nūc in rebz
naufragat ipsa fides. **S**imiliter dicēdū est de imito medico mereo assen
tio depreco zelo luxurio murmuro. et huiusmodi multa verba addēdo
oz. **E**t formant quattuor pticipia in q̄ntū sunt cōmunia verba. vñ? **D**e
ponens omne quod apud nos dicitur esse. **I**llud cōmune quondā vete
res posuere. **T**unc duplex sensus fuerat modo sufficit vnus. **E**t nō im
merito deponens dicitur ergo

Queritur. quare verbū om̄nis generis vult habere q̄ttuor partici
pia. **S**olutio ideo quia habz vtrāqz significatiōem. s. actiua. ḡra cuius
format duo participia sicut verbū actiū. s. p̄sens et futurū in rus. z si
gnificatiōē passiua. ratōe cuius etiā format duo participia sicut verbū
passiū. scz p̄teritum et futurū in dus.

regula p̄ sed

sp. verba caruēt .s. p̄pzijs

Lex tamen est talis q̄ que caruere supinis

¶ Participio

nō valent fm regulā facere picipiū futi tps

¶ Non possunt rectū per rus formare futurū

¶ Senia ē q̄ verba q̄ carēt supinis nō pnt de se regularit formare participiū futi tps in rus. vt metuo abio glisco. ⁊ filia verba supis carētia

¶ Queritur. q̄ est illi? regle rō. Solutio ista. qz vltimū supinū est causa materialis futuri tps in rus. s̄ deficēte causa deficit ⁊ effect⁹. vt futor n̄ p̄t facere calceū nisi habito corio. Abi addēdū ē q̄ verba q̄ carēt vltimo supino etiā nō pnt de se formare picipiū p̄teriti tps in tus sus vel rus. Et oia carēt verbalibus in tor vl' in tris vl' in tiuus terminātibus

¶ Et sunt omnia verba meditatiua inchoatiua ⁊ impersonalia Et mltā verba tercie diugatiōis in uo terminata. ⁊ verba secūde diugatiōis batētia vt in p̄terito q̄ nō regūt accū. Dep̄tis bis placeo noceo careo ⁊c. ¶ Abi nōndū q̄ quedā sunt verba que carent participijs p̄sentis tps. vt odi noui cepi et memini. Quis apud veteres memines inueniatur.

¶ Queritur. que verba carēt supinis. Solutio. primo verba meditatiua. vt lecturio. inchoatiua vt feruesco. vñ? Quattuor i verbis sūt form. p̄teritisq̄ Sic inceptiua meditatiuaq̄ carere. Tercio mltā verba neutralia ⁊ diugatiōis. vt ptz ibil. Pauca supinat̄ p̄ter sex neutra scēde.

¶ Arguitur. sunt aliq̄ verba q̄ nō habent supinū tñ formāt de se participia. vt a plsum quod caret supino venit p̄futurus. Dicēdū q̄ hoc habet supinū accōmodatū a verto inusitato vt suo.

¶ Querit. q̄ze d̄z i textul. rectū. i. regularit. Solutio. qz q̄dā carētia supino irregularit pnt de se formare picipia. vt a caleo calitur. Quid? Calituras ignib⁹ aras. Sic a moziōz carēte supino venit mozturus

¶ Querit. vñ venit b̄ picipiū futurus. Solutio. a sum vl' a verto inusitato suo suis qd̄ habz futū futū in supino addēdo rus fit futurus. Et qñ dicif. sum caret supino. s̄ nō p̄t venire ab illo verto. Solutio. vñ ē nō regulariter sed bñ irregularit. Et quādo dicif. sum habz tñ vñū picipiū fm donatū. s̄ ens. Solutio. vñ est regulariter loquendo.

¶ Queritur. qd̄ dicēdū est de verb̄ habentib⁹ duplex supinū. Solutio. ab vno formāt picipiū p̄teriti tps in tus. ab altero futuz i rus. vt pario part⁹ paritur. Et part⁹ eīdē qd̄ acq̄sit⁹. vñ. Abif exiguo qd̄ partū est tpe lōgo. Nō minor est virt⁹ q̄z q̄zere parta tueri. Et silf a velcoz fruoz ignofco careo ozioz lauo que pari passū ambulant.

.i. sit .i. s̄ḡtio picipij inuestiga

¶ In verbi genere que significatio quere

post hoc .i. multiplex .i. estimes picipij .i. manifestādū

¶ Hinc tibi multimodū credas regimē referādū

De regi. obliquoꝝ a participio

Quæstio est. q̄ participiū est eiusdē significatiōis cui? generis ē suū ver-
bū a q̄ descendit. ex quo p̄z regimē multiplex p̄icipioꝝ. qz regit eūdez
casuz quē sua verba a q̄b? descēdūt. vt amo lectōez. amās lectionē

Queritur. q̄ ē rō istī? **R**dm ista. qz deriuatiū sapit naturā sui p̄miti
it. s̄ participiū deriuat a verbo. q̄ rē. q̄ est etiā actiue v̄l passiue si significatō
nis. sicut suū verbū est actiui passiui neutral' generis. qz si descendit a ver-
bo actiuo est actiue significatiōis. si a passiuo est passiue significatiōis

Arguitur. p̄icipiū n̄ regit aliq̄ue casuz. q̄ nō regit eūdz casum quē
suū verbū a q̄ descendit. **R**ns pbat i h̄ exēplo. iohes est legēs. ibi legēs ē
p̄icipiū n̄ nō regit aliq̄ue casuz. **R**dm. licz nō sp̄ fm actū tñ fm ap̄ritu
diuē regere p̄t. ⁊ actualit̄ regit q̄n sibi additur. vt legens librū.

Cōtra. illa est incōgrua. qz adiectiuū ⁊ substantiuū debent puenire i
casu. sed participiū ē adiectiuū ⁊ librū substantiuū. **D**icendū q̄ adiecti-
uū participiale vult cōuenire cū substantiuo p̄cedenti nō sequēti. quale
est hic librū. ergo regit illū accusatiuū

Querit. quō gen? verbi ⁊ significatiō p̄icipij pueniūt ⁊ differūt. **S**o-
lutio. sic. qz sunt idē fm rē. s̄ tñ differūt fm rōez. qz gen? verbi addit si
significatiōi ēmiatōnez i o v̄l i oz. ⁊ sic intelligit̄ ista reglā q̄ p̄icipia sunt
eiusdē significatiōis cui? generis sunt verba q̄ ad significatiōez ip̄i? gene-
ris. nō aut̄ q̄ ad ēmiatōez. qz aliq̄n ēmiat i o tñ s̄ passiue. vt exulo va-
pulo ⁊ ecōurso. Et sic d̄r actiui generis. i. actiue significatiōis. ⁊ passi-
ui generis. i. passiue significatiōis. **S**ed si gen? capitur q̄ ad significatiōez
⁊ ad vocē sil. nō est ver. qz ē aliq̄n verbū qd̄ ē p̄mūnis generis tñ nō est
p̄mūnis significatiōis suū p̄icipiū. vñ. **V**erbū p̄mūne q̄uis agat ⁊ patiat̄.

Sola p̄ans eius rus tñ actio significat. **H**us solū patit̄. p̄tus v̄trūq̄ nō ē.

Illa p̄mūia sūt i tonato posita. ⁊ i p̄ma pte hui? .ibi. **L**argioꝝ expioꝝ ⁊ ē.
Queritur. cū genus in verbo ⁊ genus in participio idem sunt. quare
non dicitur ita bene genus participij sicut verbi. **S**olutio. hoc sit ad tol-
lendū dubiū. quia dubiū esset an questio fieret de genere verbi vel parti-
cipij. ergo in participio nominat̄ significatiō.

Queritur. vtrū participiū potest regere om̄es casus a partepost. **S**o-
lutio q̄ sic. **E**xemplū de nominatiuo. **J**ohānes est futurus episcopus.
De genitiuo. mi ser? mei. **D**e datiuo. fauens tibi. **D**e accusatiuo. amās
deum. **D**e ablatiuo. nullo indigens. carens pane. **E**tiam fm quosdam
de vocatiuo. **V**irgilius. **C**oniuigio anchisa veneris dignate sup̄to. **E**xpo-
nitur sic. o anchisa dignate. i. habite digne sup̄to iuigio veneris. in quo
hoc participiū habite copulat inter duos vocatiuos. sed hoc falsum est.
qz vocatiu? solū regit̄ ab aduerbio vocādi o. ⁊ adiectiuū vocatiui casus
p̄ eodem reputat̄ cū suo substantiuo. **E**t notandū q̄ participia q̄ veni-
unt a neutropassiuo solū actiue sūt. vt prādēs p̄āsus p̄āsfurus. **S**ed

De regi. obliquoz a participio

participia venientia a verbis neutris passivis solū passivē significant, vt
exulans a republica. ab exulo. Et similiter dicendū est de alijs

¶ Mōdū q̄ q̄dam sunt p̄cipia q̄ in voce actiua habēt passivā significatōez. vt indulgēs fauēs. cui indulgetur. Adhibēt opa i ornādo. h̄ est. pulcra est. Ita ecōverso sunt q̄dā participia q̄ s̄b voce passiva in t̄st̄r minata habēt actiua significatōez. exēplū vt circūspect⁹ ē q̄ actiue circūspicit. Cōsiderat⁹ q̄ agēda p̄siderat. disert⁹ q̄ p̄re discat. et sic de s̄lib⁹.

¶ Mōdū q̄ vna vox p̄cipij p̄t iterdū descēdē a duob⁹ verb. vt p̄dēs a p̄do v̄l p̄deo. licēs a liceo vel liceoz. Cicero. Hortē singul⁹ horis p̄dētē cogitās q̄s p̄t eq̄ aio sustinere. Imp̄dētēs ab imp̄deo. t̄ anstanzē

¶ Queritur quid illud multimodū regimē. Solutio ē istud. qz actiue significatōis participiū regit accm̄ vel aliū casum. vt criminaturus te. Sed passivē significatōis regit ablatiū. vt criminatus a te.

¶ Cōtra. participiū actiue significatōis nō regit accm̄. s̄ t̄c. añs p̄batur de illo participio stās qd̄ nō regit accm̄. tñ ē actiue significatōis. p̄bat qz s̄ actōez. h̄dm̄ q̄ licz significat actōez. tñ est neutral⁹ significatōis.

¶ Arguitur. ista regula est sup̄flua. qz ex̄p̄tē ibi ponit. Que iūges verbo iunges et participiū. Solutio. licet illa regula cū ista qd̄amō idē dicunt rñ differāt in fundamēto. quia illa datur de mō p̄struēdi. ista vero d̄ mō regēdi. et sic nulla illaz est sup̄flua.

i. q̄n̄	i. variat	i. sui verbi	i. p̄cipiū	illa pars
Hū	mutat	regimen	fit participās	tibi nomē.
q̄n̄	i. amittit	i. s̄ sine tpe	i. p̄patur	i. iūginus
Hū	perdit	tēpus	dū comparat	associa mus
i. dū est	p̄p̄tite figure	q̄n̄	sine p̄positōe	illi⁹ p̄tis orōis
Istis	compositū	dū simplex	fit tibi	verdū

¶ Sentētia est q̄ p̄cipiū q̄tuoꝝ modis fit nomē. P̄rio q̄n̄ mutat regimē. i. q̄n̄ regit aliū casum q̄ suū verbū a q̄ descēdit. v̄l nulluz. vt amo vinū amās vini. Secūdo q̄n̄ p̄dit tēpus. i. q̄n̄ p̄cipiū nō s̄ s̄b aliq̄ differētia t̄pis. vt amād⁹ q̄n̄ ex̄ponit p̄ dign⁹. Tercio q̄n̄ p̄patur. vt docet⁹ docti or̄ doctissim⁹. Quarto q̄n̄ p̄cipiū p̄ponitur cū aliq̄ dictōe cū q̄ suū verbi p̄poni nō p̄t. vt indoctus dicitur sed nō indoctoz.

¶ Queritur. an istis q̄tuoꝝ modis p̄cipia sunt vera noia. Solutio n̄. s̄ sūt vera siḡ qb⁹ possum⁹ p̄ḡscē a posteriori q̄ p̄cipia sūt mutata i noia

¶ Queritur. que est vera causa mutatōis. Solutio. ista. qz p̄t̄corōis dī stinguunt penes modos s̄ndi essentielles. ergo q̄n̄ mod⁹ essentialis s̄ndi i p̄cipio mutat i modū s̄ndi i nois. tūc ē vera cā mutatōis p̄cipij ass̄-

¶ Arguit. amissio t̄pis est vera et necessaria cā. p̄batur. qz p̄. Cognata

De regi. obliquoz a participio

tempus participii distinguit a nomine. Solutio. potest participium intelligi sine tempore. et illo intellecto sic adhuc multipliciter distinguit a nomine. quia adhuc habet per modum fluxus et fieri. Adhuc est eiusdem significatio cum suo verbo sine significatio tempore

Arguitur. participium ut participium est comparabile. et ratio propria. Quia intellecta totis non transit in vim nominis. Antecedens probatur. quia habet rem intensibilem. quia dicitur. magis amas et maxime amas. Solutio. totalis ratio participii non potest intendi. quia significat cum tempore quod est in genere quantitatis. que non suscipit magis vel minus. sed bene potest poni cum adverbio comparabili.

Queritur. quare participium non potest comparari. Solutio idem. quia terminationes participii secundus participio non conveniunt. eo quod non emanant ideo. Secundo participium ut huiusmodi comparatur tunc regeret alium casum quam suum verbum. quia participium regit ablativum vel genitivum. Tercia dicta est. scilicet pre tempore. Dicitur tamen quod si participium pro voce participii propter illas rationes non potest comparari. tamen bene per additionem illorum ad verbum magis et maxime. et sic non est repugnancia in voce. significatio

Queritur. quare non comparatur tunc participium in significato. Solutio. hoc accidens a partibus grammaticis non admissum est in participio.

Queritur. quot requiruntur ad participium. Solutio. quatuor sunt. Florissia. Primum quod significet actum unitum substantie. quia habet per modum indistinctis substantia. et differt a verbo. Secundo debet significare tempus. Tercio debet habere constructionem et regimen sui verbi a prepositio. Quarto requiritur quod habeat terminationes participii. ideo prescius nescius non sunt participia sed nomina.

Arguitur. participia non possunt fieri nomina. quia sunt specificiter distincta. et species res transmutari non possunt. Solutio. verum est formaliter. quia modus fundi participii non potest fieri modus significandi nominis. sed bene materialiter. quia vox participii bene potest fieri nomen induendo nominis significatiorem.

Arguitur. participium non potest fieri nomen. quia nomen non potest fieri participium. et ratio. sequentia patet. quia est eadem via a thebis ad atenas. id est per filosoforum. et econverso. Solutio. non est simile. quia imperfectum potest mutari ad perfectum sed non econverso. et participium significat accidens nomen vero substantia que prior est. sed potest fieri bene mutat in plus. non econverso. Et quoniam dicitur. participium non fit verbum. et non fit nomen. quia cum verbo habet maiorem convenientiam quam cum nomine. Solutio. verum est in modo significandi essentiali. sed illa convenientia non iuvat ad transmutationem unius in alterum. sed potius convenientia accidentalis.

Queritur. quare requiruntur ad hoc quod una pars transmutet in alteram. Solutio tria. Primum requiritur convenientia significati. Secundo convenientia vocis. Tercio licentia grammaticorum. et sunt illa participii pluralis convenit cum nomine que verbo. et illa promouet ad hoc quod participium transmutari possit in vim nominis.

Quare non transmutat tunc pronomen in nomen. Solutio. ad hoc deficit licentia grammaticorum ut multi dicunt quod propter hoc pronomen non potest comparari nisi solum artificialiter. quia non est data licentia sicut nec participium in quantum participium.